N XXXVIII.

KURYER LITEWSKI

W WILNIE DNIA 8. Listopada V. S. ROKU 1805.

ROSSYA.

S. Petersburg VS. 27 pazdziernika. G. infanteryi Meyendorf kommenderować będzie korpusem woysk rozłożonych na Multańskiey granicy; do powrótu onego, G. Kawaleryi Obreskow sprawować ma obowiązki woiennego Gubernatora Finlandyi, zarządzaiąc oraz interessami cywilnemi.

AUSTRYA.

Wiedeń 30 Pazdziernika, Kampania we Włoszech nieco poźniey niżeli w Szwabii zagaioną została. O tém zdarzeniu głowno kommenderuiący Arcy X. Karol z S. Stephano, gdzie d. 19 przebywał, przysłał doniesienie nast. D. 18 Massena rozpoczoł kroki nieprzyiacielskie. Bardzo rano Francuzi ognia dawać zaczeli w kilku mieyscach razem nad rzeką Adige, chcąc tym sposobem rozerwać siły i uwagę Austryaków, ażeby łatwiey w stanowiskach upatrzonych wcześnie, mogli dywizye swoie przeprawić, i wtargnąć do naszych prowincyi. Czego nakoniec dokazali w d. pomienionym wyżey Verony i pod Bonavigo. W mieyscu 1 niepodobno było wstrzymać zapędy nieprzyiacioł, których potężnie wspierały, brzeg wygodny, i ogień zamku starym zwanego. W mieyscu 2 ukryła obrót Francuzów wyspa na rzece będąca przez nich osadzona, iako też liczne młyny, i mnóstwo statków.

Arcy X. Karol o wszystkiém uwiadomiony, rozumiał, iż prawe iego skrzydło pod Caldiero stoiące, dość iest potężne zniszczyć nieprzyiacielskie zamiary. Lecz nie maiąc równey pewności o lewém skrzydle, ruszył środek armii wieczorem do Cadiserto, i sam stanoł na czele, maiąc nazaiutrz rano uderzyć 3 kolumnami, w Albarado, Pitastro, i S. Stephano, Już z naszey strony była gotowość wszelka do ważnego przedsięwzięcia; lecz Massena nie czekaiąc rozprawy, nocną porą opuścił brzeg opanowany we dnie, powrócił na dawne stanowiska, most rozebrał. Przybywszy do S. Stephano Arcy X. usłyszał, że Francuzi opuścili wzgórki, które tegoż d. osadzili z tey strony Verony, skoro postrzegli zbliżaiący się do nich regiment Warasdyński S. George, i ustąpili pod zasłonę dział wałowych zamku starego; to mieysce iedynie zatrzymuiąc z całey zdobyczy. Wódz Austryacki postanowił wkrótce ich ztamtąd mocą rugować

Arcy X. Józef Palatinus przeczytawszy Stanom Węgierskim propozycye od Tronu, miał do nich rzecz osnowy nast. Widzicie Magnatowie i deputowani, w iak trudnych okolicznościach los mi zdarza dopełniać naycelnieyszy obowiązek urzędu moiego. Utrzymanie wnętrzney spokoyności i porządku w naywiernieyszém Królestwie, kosztowało pracy niewiele; berło piastuie ręka dobrego, sprawiedliwego, ludzkiego, Węgrzynom przychylnego Franciszka; który panuiąc w czystych zamiarach, tchnąc miłością ludu, w nagłych nawet zdarzeniach, nie zwykł używać władzy naywyższey z uymą praw, powagi, swobod naszych i konstytucyi; lecz zawsze ufa mądrości i myślom szlachetnym narodu zgromadzonego w Reprezentantach i Magnatach; ten wzaiemnie przychyla się chętnie do woli Króla, gdy widzi potrzebę odwrócenia groźnych niebezpieczeństw dla oyczyzny, tronu, konstytucyi, i rządzącego wspiera naydzielniey. Słowem prawdzi się u nas, że Król iest z narodem, narod z Królem.

Dziś nieprzyiaciel grozi ostatnią Monarchii ruiną. W poprzedzaiącey woynie, zamiar temu podobny zniszczyła mądrość, przezorność, wspaniałomyślność, odwaga Węgrzynów. Dziś nierównie bardziey przyciska nas tenże nieprzyiaciel. Kray swóy powiększył i siłę niesprawiedliwym zaborem; nas pragnie dumny pod iarzmo zagarnąć. Umiał dawniey cenić narodu Węgierskiego waleczność; dziś głośno wzgardził. Cóż tak podniosło duszę i serce iego? Czyliż rozumie, że nam zbywa na siłach że boiaźń, nikczemna i podła boiaźń, odwagę nam odięła potrzebną do ratowania oyczyzny, którą potomkom całą i świetną zostawić chcemy? Czyliż mniema, że dla przyśpieszenia własney zguby Węgrzyn będzie wiarołomnym dobremu Krolowi? że na honor i sławę względu nie ma? Czuię iż we mnie żyie krew przodków moich; życie dać obieram, niżeli być świadkiem zniewagi tego Królestwa.

Tak zapewne myśli z Węgrzynów naymnieyszy. Wiem z dzieiów i własnego doświadczenia, żeście waleczni i wierni wszyscy. Więcey o tém nie chcę mówić słowa; bo ten iest charakter Węgrzynów, że własnych cnot i czynów nie lubią wychwalać, lecz w czasie potrzeby odnawiaią ich pamięć nową cnotą i nowym czynem. Myślcie i stanowcie rychło, czego po was oyczyzna wymaga. Ja zaś nieoddzielnie stać będę przy Królu, oyczyźnie, sławie narodowey; póydę na nieprzyiaciela z temi, którzy zemną iść gotowi; a ieżeli w boiu życie stracę, w ostatniém tchnieniu mieć przynaymniey będę pociechę, żem dopełnił, co byłem winien tronowi, oyczyźnie, ziomkom. Nie spodziewam się, żeby liczba naśladowcow moich szczupłą była. Znacie naylepiey sami, żem pierwsze i iedyne miał staranie o dobro narodu, więc podchlebiam sobie, iż nie iestem dla Węgrzynów oboiętny; większa zapewne będzie liczba ochotników, niż iest potrzeba obrony naszey. Nieprzytomnych obywatelów ogarnie zapał święty; cóż o przytomnych rozumieć?

Arcy X. Karol donosząc o zagaieniu kampanii Włoskiey przyrzekł poźniey donieść, iak wielu zabitych i ranionych było z naszey strony. Nieprzyiaciel nic ieszcze nie rozpoczoł w Tirolu anitez przeciwko armii zprzymierzoney, która nad rzeką Inn stoi; do tey d. 27 sam Cesarz pośpieszył z GL. Lamberti, chcąc uczynić rozrządzenia, iakich okoliczności wymagaią; za d. kilka ma powrócić do stolicy. Nieczynności nieprzyiacielskiey przyczyna iest naypewnieysza, iż w uporczywych bitwach pod Wertingen, Gunzburg, Ulm, i wielu innych straciwszy bardzo wiele żołnierza, woysko znacznie osłabił, i czekać musi nadeyścia świeżych posiłków, niżeli przystąpi do nowego przedsięwzięcia. Tymczasem wszystkim batalionom rezerwowym kazał rząd pośpieszać do armii zasłaniaiącey Austryą od ściany Bawarskiey. 5 nowych półków strzeleckich zaciągamy, 3 w Czechach, 1 w Morawii, 1 w Austryi.

Z kraiu Saltzburgskiego wiadomość przyszła, iż straż przednia woysk Francuzkich ukazuie się nad brzegiem rzeki Saltza. Natychmiast przesłane są rozkazy od rządu do kommenderuiących w Austryi wyższey, Stiryi, i bliższych prowincyach, ażeby uczyniono gotowość dla odparcia napaści. Zdaie się, iakby nieprzyiaciel miał zamiar przedzierać się przez Saltzburg do Carinthii i Carnioli, ażeby Arcy X. Karolowi z tyłu zagroził wzięciem, iak mówią, we 2 ognie. Gdy Monarcha wyieżdżał do obozu zprzymierzonego nad Inn rzeką, Arcy X. Antoni pośpieszał do Berlina. Przyczynę podróży czas odkryie. D. 26 wódz armii Szwabskiey G. Mack przybył do nas. Gdy miał Ulm opuścić, dał iemu Napoleon 3 godz. trwaiącą audyencyą, i prosto przez Bawaryą do Wiednia iechać dopuścił, gdy wszystkim innym w niewolę zabranym GG. i Officyerom zalecał, ażeby powracali do Tirolu, albotez na Ratisbonę do Czech.

Słychać, iż Mack przyniosł odezwę od Napoleona do Franciszka 2, w którey radzi poköy prędki lecz osobny z Francyą podpisać. Warunki podane są taiemnicą: to pewna, że rządca Francyi rozmawiaiąc z GG. poymanemi w Ulm, głośno oświadczył, iż iego życzeniem iest, abyśmy niemieszkaiąc ugodę podpisali; że on z swoiey strony nic nie szuka ani żąda w Rzeszy. Wyliczał oraz potęgę narodu swego, przydaiąc iż w 6 ty-

god. mieć będzie 200 t. młodzieńców w żołnierza przemienionych; wstręt do woyny okazywał; niektórym z wodzów Austryackich oświadczył szacunek nayważszy, mianowicie G. Lichtenstein, Giulay, Klenau; ostatniemu powiedział, że los woienny iest odmienny i niestały; dziś zwyciężca nie ieden, iutro przed zwyciężonym upada.

O Arcy X. Ferdynandzie mamy pewność, iż z t. iazdy uszedł szczęśliwie przed pogonią Francuzów do Egry, gdzie zostawiwszy kommendantem G. Collowrath, sam wkrótce wyiechał, i tu iest spodziewany. Odnawia się pogłoska, iż Arcy X. Karol oddawszy rząd woyska we Włoszech Arcy X. Janowi, sam do Niemiec pośpieszy, ażeby tu został naczelnikiem woysk zprzymierzonych na południu. 1 Dywizya woysk posiłkowych Rossyiskich pod kommendą G. infanteryi Kutuzow, składa się z 5 kolumn; w 1 liczemy żołnierza wybranego 9 t. dział 32; w 2 11 t, dział 24; w 3 13 t, dział 36; w 4 i 5 po 11 t. dział bardzo wiele. Lud we wszystkich iest młody, silny, karny, dobrze ćwiczony, pięknie odziany. Prowadzą kolumny GG. Bagration, Essen, Rosen, Maltitz, Szepielow, Derkow. Drugiey armii posiłkowey pod sprawą G. infanteryi Buxhewden straż przednia do Brunn przybyła.

HISZPANIA

MADRID 6 Października. G. Lauriston kommendant woysk Francuzkich, które Adm. Villeneuve z Tulonu prowadził do Indyi zachod. wczora tu przybył z Cadix iadąc do Paryża. Słychać, iż w pomienionym porcie żołnierza lądowego znowu na okręta zabierać poczęto. Nieprzyiacielska flotta krąży statecznie w blizkości, gotuiąc się, iak wnosiemy do szturmu; z swoiey strony zprzymierzeńce nie przestaią sposobić się do obrony. Była niedawno pod Algesiras utarczka między 20 szalupami działowemi Króla Kat. pod kommendą Szefa eskadry Estrada, który przez fregatę Angielską od 40 ar. korwetę od 24, i 2 szalupy attakowany, dał odpor, i po 3 godz. strzelaniu nakoniec przymusił nieprzyiacioł do odwrótu; ścigali ustępuiących Hiszpani pod batterye Gibrataru; naostatek powrócili do Algesiras, prowadząc statek Duński w drodze zabrany, który chciał zanieść żywność do pomienioney twierdzy.

D. 15 Października. Adm. Villeneuve powołany do Paryża, aby dał sprawę rządowi z czynności swoich, stracił u niego zaufanie, i został w oyczyźnie. Podobnym sposobem słychać, iż Adm. Calder przywołany do Londynu, oddał kommendę flotty pod Cadix krążącey Nelsonowi 28 września. Mieysce pierwszego na flotcie Francuzkiey zastąpi Rossilly, 60 letni weteran. Całą tego rycerza pochwałę zamkneli ziomkowie w słowach kilku, że był przyiacielem sławnego Adm. Suffren, uczęstnikiem prac i niebezpieczeństw nieodstępnym, odprawił pod nim kampanie Indyiskie od r. 1781 do 1783, sprawował urząd iego namiestnika. Ten mąż był niedawno w stolicy naszey, krótko bawił, i do portu wspomnionego pośpieszył. Nelson zaś czynić zdaie się przygotowania do szturmu; co widząc wodzowie zprzymierzeni maią się do obrony. D. 8 cała flotta wieczorem wyniść miała pod żagle, i walczyć z Anglikami; co iednak nie nastąpiło. W nocy radę wielką zwołano, na którey postanowili wodzowie na mieyscu zostać, i czekać wodza nowego. Na mieyscu G. O Faril, który iest przeznaczony z woyskiem do Etruryi, gdyby ten kray woyną był zagrożony nie mogąc oboiętności zachować, został kommendantem portu Ferrol i całey Galicyi G. Pardo.

BRYTANNIA W.

LONDYN 29 Października. Eskadra Rossyiska pod kommendą Adm. Sieniawin do Dunes przybyła; składa się z 5 okrętów lin. i 1 fregaty; pośpiesza, iak słychać, do morza środz. W porcie kommenderuiący Adm. Montaigu, Admirała i Officyerów Rossyiskich przyiol wspaniale. O potędze flott Angielskich pisma nasze dziś daią wiadomość nast. W r. 1747 składały się ogółem z 288 żaglów, między któremi było okrętów lin. 86 od 100 do 64 arm. W r. 1779 z żaglów 400, okrętów zaś lin. 124. W r. 1803 przy zaczęciu woyny ter. z żaglów 875, teraz ich ma 983, w tych okrętów lin. 194. To widząc łatwo osądzi każdy, iak nagły wzrost bierze potęga i dostatek narodu.

Flotty spodziewane z Terra Nova, Jamaiki, wysp Antilskich, wszystkie przybyły; strata onych prawdziwa ieszcze nie ogłoszona, niektóre okręta zatonęły, inne zabrał nieprzyiaciel; ocalenie większey części winniśmy okrętowi lin. Jllustrious, i tym które Cornwallis wysłał na spotkanie z pod Brestu. Adm. Strachan i Stirling próżno dotąd szukali Rochefortskiey eskadry. Była nieraz widziana u brzegów Jrlandzkich, Francuzkich, Hiszpańskich, i Portugalskich, krążył Lallemant po wielu morzach, zabieraiąc nam liczne statki; zawsze iednak uszedł przed pogonią, która za nim w krok następuie. Niedawno ieszcze spotkał flottę do Oporto wysłaną, która 15 okrętów kupieckich liczyła, i prawie wszystkie poymał, 1 wyiowszy który zawinoł do Lisbony. Już kilka razy donoszono o powrócie iego do Rochefort; podziśdzień wiadomość zawczesną była. Dziś słychać, iż musiał spalić na morskiey głębini okręt woienny Calcutta w bitwie postrzelany, iakoteż inne statki nam zabrane, ażeby w drodze nie spoźniły; według inney powieści, miał być niedawno postrzeżony pod Vigo.

Nelson 28 września znalazł Caldera i Collingwooda pod Cadix, i przyioł kommendę naywyższą; dziś liczy przy sobie 29 okrętów lin. wkrótce mieć ich będzie 35, gdyż Admiralicya 6 w posiłku wysłała, względ maiąc na nieprzyiacielską potęgę w porcie zamkniętą, i na 14 okrętów Francuzko Hiszpańskich, które stoiąc w Carthagenie, mogą przypadkiem przyłączyć się do główney flotty. Okręta: Spartiate, Conqueror, Minotaur od 74 ar. Nelson do Plymouth odesłał na naprawę.

Słychać, iż Amerykanie obrażeni zatrzymaniem wielu swoich okrętów przez Anglików, nawzaiem Angielskie w portach swoich zatrzymać postanowili, dopóki rząd nasz oboiętnemu narodowi nie dopuści żeglować bez przeszkody, iakiżkolwiek towar mieć będą statki onego, własny lub nieprzyiacielski, i dokądkolwiek zawiiać. To pewna, iż w New York straszliwym sposobem odnowiła się gorączka żółta. G. Moreau z familią uchodząc przed niebezpieczeństwem, obrał mieszkanie u przyiaciela w domie wieyskim.

Zawczora eskadry nasze, które pod Boulogne krążą, widziały szykuiącą się niby do boiu nast. całą flottyllę; wszyskie statki flagami okryli Francuzi, wkrótce nastąpiło długie i ogromne z dział strzelanie. Niewiadoma była naszym przyczyna tey radości. Wkrótce wyszedł z portu statek nieprzyiacielski, ciągnąc za sobą bat mały; ten wolnie puszczony na morze zabrali nasi, i znalezli na nim zawieszone pismo oznaymuiące Angielskiemu narodowi, że Napoleon w Niemczech odniosł korzyści mnogie, odniosł zwycięztwo, kilka Cyrkułów przebiegł, Ulm zdobył, i armią G. Mack zniszczył. Chociaż doniesienie tym sposobem od nieprzyiaciela przysłane iest podeyrzane, sprawiło iednak nieiakie wrażenie na umysłach gminu; lecz papiery nie upadły; aniteż rząd czynić przestał, czego po nim okoliczności wyciągaią.

Owszem z większą usilnością gotować się w Anglii zaczęto do wyprawy nast. Legion Niemiecki zabiera się na statki; liczba żołnierzy głów 9 t. kommendantem naywyższym G. Don. Już nie do Pomeranii ma płynąć, lecz prosto do uyścia rzek Elby i Weser; ponieważ rozumiemy, że nieprzyiaciel iuż ustąpił z Hannoweru. Dzień wyiścia z portu tego legionu niewiadomy, dziś mówią, iż niektórym batalionom na ląd powrócić kazano. To pewna, iż wszystkim Hanoweranom znayduiącym się w Anglii, którzy w legionie pomieszczonemi nie byli, rząd zalecił zabierać się na okręta przewozowe. Po oddaleniu się tey dywizyi; wkrótce ma nastąpić druga z 20 t. żołnierzy lądowych złożona; w tey mieści się G. Moore; drugim kommendantem wyznaczony całego korpusu G. Hutchinson; naywyższym iak mówią, będzie podobno X. Cambridge; zkąd wnosiemy, że do Hannoweru takoż iest przeznaczony. Poźniey rząd ma wysłać ieszcze woysko trzecie z 50 t. głów złożone do Niemiec, ażeby zprzymierzeńcom dopomagało pokonać nieprzyiaciela powszechnego; tey armii wódz i czas wyprawy nie są wyznaczone.

Lord Harrington będzie Generalissimus zbroyney siły Królestwa Irlandzkiego; urząd Wice Króla inny piastuie. Amerykańscy żeglarze widzieć mieli na morzu pływaiące ułomki okrętu naszego Blenheim, od 98 ar. iak pokazało się z postrzeżonych napisów; nie wiemy, iakim przypadkiem mógł zaginąć.

Harrowby były Minister inter. zagran. wyiechał do Berlina w dostoyności nadzwyczaynego Ambassadora; słychać iż ma traktować z Fryderykiem 3 o przymierze i subsidia. Lord Catchart wyznaczony iest Ambassadorem do dworu S. Petersburgskiego na mieyscu Lorda Gower. G. Ramsay z Ramsgate wypłynoł do lądu, maiąc znaydować się w obozach Austryackich podczas woyny ter. Do portu Harwich ztąd wyprowadzono 12 wozów 6 konnych

pieniędzmi ładowanych, które do lądu przesłane być mają.

Okręt Ocean od 98 ar. niedawno spuszczony na wodę, lat 15 był na werstach; budowla onego różni się od pospolitey; doświadczenie dobroć pokaże. Admiralicya zaleciła, nie przyimować do portów Królestwa tych statków, które nieprzyiaciel nam wydarłszy przedał Amerykanom i Duńczykom,

Hannowerski Minister Stanu Munster otrzymał w podarunku od Imperatora Imci Rossyiskiego tabakierę kosztowną z portretem Monarchy. Z New York doniesiono, iż Angielska eskadra z 9 okrętów lin. i wielu przewozowych złożona, pokazała się blizko brzegów Floridy, chcąc odzyskać prowincyą Hiszpanom ustąpioną r. 1783.

FRANCYA.

PARYZ 29 Października. Zawczora Kap. Angielski Wright, który był obwiniony o wysadzenie na brzeg Francyi G. Pichegru, Georges, i wielu i innych, dawno w Temple zamknięty, tamże brzytwą gardło sobie przecioł.

Miasto Genua wyrokiem Senatu iest położone w rzędzie głównych Monarchii, których Mairowie znaydować się powinni na przysiędze panuiącego; 3 zaś departamenta Liguryiskie w r. ter mieć będą 9 reprezentantów w zgromadzeniu prawodawczém.

O zagaieniu kampanii Włoskiey krótką wiadomość dał Massena. D. 18 rano woysko Francuzkie attakowało most pod starym zamkiem Verony: mur drogę tamuiący na powietrze wysadzono; inne przeszkody w przeprawie od Austryaków położone, piechota uprzątnęła; 24 kompanie lekkiey piechot y którą Voltigeurs zowią, pierwsze rzekę Adige przeszły; za niemi nastąpiła dywizya 1. Nieprzyiaciel bronił mężnie przeprawy; lecz po bitwie przedłużoney do god. 6 wieczorem, ruszony z stanowisk swoich, stracił 7 armat, 18 wozów ammunicyinych; 1500 ludzi w niewolę zabrano; tyleż iest zabitych lub ranionych. Z naszey strony poległo niewiele, ranionych 300. Przed mostem pomieniony szaniec usypano. Nazaiutrz dywizya 2 rzekę przeszła w Ronco. Massena uformował linią na nieprzyiacielskim brzegu, która się rozciąga od Verony do S. Maria; Austryacka zaś idzie od S. Michel doMontebello.

Józef Buonaparte sam czytał list panuiącego do Senatu, w którym 40 chorągwi zdobytych ofiaruie temu zgromadzeniu. Potém nastąpiło czytanie kapitulacyi w Ulm podpisaney. Senatorowie: Colaud, S. Suzanne, Monge, Laboissiere z podziękowaniem wyiechali do obozu, Lacepede z 2 innemi udał się do Connetabla z równey pobudki. W Strasburgu zwycięztwo nasze obchodzono uroczyście. Małżonka Napoleona była w kościele na Te Deum z całym dworem; miasto pysznie oświecono. Tamże odebrano wiadomość przez Szwaycary, że dywizya armii Włoskiey wkroczyła na Roveredo i Trident do Tirolu, zkąd ma ciągnąć na Botzen do Inspruck, dla złączenia się w tém mieście z Marsz. Soult, który część armii Niemieckiey miał wprowadzić do tego kraiu z natury warownego, przez Bawaryą.

Jest powszechne tu rozumienie, iż Elektor Bawarski otrzyma wkrótce tytuł Królewski, a państwa iego będą znacznie rozszerzone. Całe woysko Francuzkie usilnie żądało, ażeby pozwolono Ulm dobywać szturmem; przykrzyła się żołnierzom pora dżdżysta i zimna. Lecz odmówił Napoleon, szukaiąc zwycięztwa bez krwi rozlewu. Gdyśmy attakowali stanowisko Austryackie w Elchingen, dystyngwował się naybardziey 69 regiment piechoty; trzeba mu było most przechodzić, za którym blizko na wzgórkach stali Austryacy; przeszedł, i pod natężonym ogniem rozwinoł się w porządnym szyku; stracił wiele; lecz dopełnił powinność, i u samych nieprzyiacioł zasłużył na zaletę.

Wiadomo, iż Austryacy, według brzmienia kapitulacyi, z Ulm ustąpić mieli d. 25. Ożywiała ich nadzieia prędkiey odsieczy. Napoleon chcąc nayrychley zagaić kampanią 2, dał rozkaz Ministrowi Berthier, ten zaś G. Mack słowem zaręczył: I. iż woyska spodziewane stoią na prawym brzegu Inn rzeki, Bernadotte zaś między Inn i Munich. 2. Ze Lannes ściga Arcy X. Ferdynanda za Aalen; 3. Ze Murat G. Werneck i 9 innych wodzów nakłonił do kapitulacyi w Nordlingen. 4. Ze Soult osadził drogi i wąwozy Tirolskie, zkąd żadna pomoc być nie mogła. Na to uręczenie G. Mack zezwolił, ażeby Austryacy z Ulm wyszli d. 20; co nastąpiło; Mack warował, ażeby Ney z 12 regimentami piechoty, 4 iazdy z okolic miasta nie występował do dnia 25, iak pierwszą kapitulacyą zamierzono. Przypatrywał się ich ciągnieniu Napoleon z całém woyskiem. Nieprzyiaciele broń złożywszy na mieyscu wyznaczoném, powrócili do miasta, zkąd znowu wkótce inną bramą ich wyprowadzono do Francyi; Napoleon pośpieszył do Auszpurga.

Zdobyliśmy chorągwi więcey 90; ieńców w Auszpurgu było 10 t. w Ulm 33 t. i 3 t. ranionych, w Donauwoerth 12 t. tyleż znaydowało się w drodze ku Renowi posłanych. Dotąd nie mamy urzędowego i dokładnego w szczegółach opisania pamiętney kampanii. Murat pisze, iż ścigaiąc do granic Czeskich ustępuiącego Arcy X. Ferdynanda, zabrał 1500 rozmaitych wozów, dział 50, żołnierzy 16 t. 18 GG. Austryackich poymano; 3 poległo w boiu. Pogoń była nieskończenie trudna, gdyż nieprzyiaciel w początkach niepostrzeżony zyskał 2 marsze. Nadgrodził wszystko pośpiech woyska naszego. Konni strzelce gwardyiscy dystyngwowali się naybardziey. Badeńskiemu woysku do Auszpurga ciągnąć kazano; Wurtembergskie zostało w Szwabii. Elektor uwiadomiony o zbliżeniu się Austryaków do Stuttgardu, małżonkę i dwór wysłał do Heidelberg; sam ściągnął do stolicy lud zbroyny, gotuiąc obronę; lecz wkrótce niebezpieczeństwo minęło, gdyż nieprzyiaciel zwrócił drogę do Frankonii. Darował Elektorowi Napoleon 6 armat zdobytych na Austryakach. Bawarskiemu zaś 20 t. karabinów Austryackich na uzbroienie gwardyi narodowey.

Pisma nasze mówią o zawartém niedawno przymierzu odporném i zaczepném między Francyą i Królem 2 Sycylii; inni rozumieią, że Napoleon pozwolił Ferdynandowi 4 zostać oboiętnym zupełnie do końca woyny ter. armia G. S. Cyr wyciągnie z państw iego, pod tym warunkiem głównym, ażeby porty Neapolitańskie i Sycyliiskie wszystkim statkom narodów nieprzyiaznych Francyi zamknięte były; przeciwny Króla postępek Francya poczyta za woynę sobie zapowiedzianą. Podobnym sposobem Królowa Regentka Etruryi ma zostać oboiętną. To niewątpliwa, iż G. S. Cyr opuszcza wkrótce kray Neapolitański; woysko iego przybywszy do Włoch półn. stanie obozem między Pawią i Lodi, składaiąc rezerwę dla Masseny, w liczbie głów 30 t. Ten z Corsyki i wyspy Elba, małą liczbę wyiowszy, załogi wszystkie sprowadził do siebie; około powiększenia twierdz Mantuańskich 8 t. ludzi pracować kazał.

D. 23 Lemercier i Pauly czynili doświadczenie kierowania balonami na powietrzu; zaczęli podróż w Tivoli, czas był pogodny, wiatr od wschodu lekko powiewał. Gdy ieszcze balon był na ziemi, ciekawi i uczeni przypatrywali się długo skrzydłom do niego przyprawionym, których mechanizm dowcipny iest i prosty, lecz opisanym być nie może bez pomocy rysunku. Zdało się niektórym, iż te skrzydła nieco małe były w miarę ogromności balonu. Doświadczenie skutek pomyślny wzięło.

RZESZA NIEMIECKA.

BERLIN 2 Listopada. W. Mistrz zakonu Krzyżackiego Arcy X. Antoni wiechał do naszey stolicy d. 30 pazdziern. z Graffem Harrach, stanoł u posła Austryackiego Metternich; nazaiutrz w Potzdamie prezentował się Królowi. Rzecz sama i okoliczności ter. mówią, iż ma ważne zlecenie. W. Marszałek G. Duroc wczora ztąd wyiechał pośpieszaiąc do główney kwatery Napoleona, gdzie ią znaydzie, i wkrótce, iak słychać, otrzyma kommendę iedney z dywizyi woyska Francuzkiego; przed podróżą miał audyencyą, pożegnał Fryderyka 3, i otrzymał w podarunku tabakierę kosztowną z portretem Monarchy.

GL. Schmettau przyięty do służby. Woyska Rossyiskie są w pełnym marszu przez prowincye Pruskie; rząd nasz doniósł obywatelom, że wszystkie onego potrzeby przez liwrantów dostarczone być maią. Zalecenie wyszło z Wrocławia d. 23 pazdzier. d. 30 licytacya nastąpiła. Biegaią odgłosy o podanych propozycyach do ugody; ta być ma przyczyna podróży Arcy X. Antoniego.

Tymczasem kończemy woienne przygotowania; zgromadzaią się półki Pruskie do obozów. X. Brunświcki w Hildesheim i Saxonii niższey mieć będzie: 5 batalionów grenadyerskich, 28 ciężkiey piechoty, 3 lekkiey, 45 szwadronów kiryssyerskich, dragonii, huzarów, 8 batteryi ciężkiey, 4 konney artyllery. Z drugiey strony X. Hohenlohe ma wkrótce zaprowadzić do Frankonii 35 batalionów piechoty, 55 szwadronów iazdy, 6 batteryi ciężkiey, 2 artylleryi polowey. Skład armii Westfalskiey i Berlińskiey niewiadomy. Elektor Saski woysku swoiemu też kazał w gotowości do ruszenia w pole na pierwsze hasło

zamiary iego dotąd nie ogłoszone. Elektor Hesse Casselski wszystkie półki w liczbie 35 t. żołnierza zgromadził, urlopowanych odwołał, urządził magazyny, miasto Hanau kazał utwierdzić; iednak wyraźnie zamiarów swoich nie oświadczył. Słychać, iż oboiętność zachowa. Zima u nas nadzwyczay prędko staneła; śniegi wielkie mamy. Król Szwedzki przysłał ze Scanii Półkownika gwardyi Loewenhielm z powitaniem bawiącego u nas Imperatora Imci Rossyiskiego.

MUNICH 25 Października, Od kilku d. widzieliśmy obrót wielki w woysku Francuzkiém i Bawarskiém; ostatnie dotąd stoiące bliżey Dunaiu, przechodzi teraz ku Tirolskim granicom, pod naywyższą kommendę Marsz. Davoust, który hetmanić będzie skrzydłu prawemu, Bernadotte zaś na mieyscu iego lewe prowadzi. Soult, iak mówią, zbliżył się do Tirolskich wąwozów, maiąc przez Inspruck podać rękę armii ze Włoch spodziewaney; wiadomo z dzieiów, że podobny zamysł Bawarczykom i Francuzom nieraz klęskę przyniosł; Z drugiey strony Augereau przez Friburg inne woysko prowadzi do iezіora Constancyeńskiego, chcąc uderzyć na Voralberg. Skrzydło prawe woysk zprzymierzonych teraz przechodzi z Bawaryi do kraiu Saltzburgskiego; z lewém Murat powracaiący z Frankońskiey wyprawy, był w Ingolstadzie, powrócił na brzeg prawy Dunaiu, i zmierza śpiesznie do Passau. Centrum idące widziemy przez Muhldorf ku Braunau i Burghausen. Od wszystkich 3 dywizyi wkrótce czekać trzeba ważnych wiadomości.

Dziś Napoleon do nas przybył z Auszpurga; Bernadotte z wielo GG. konno poiazd iego otaczali; strzelano z armat, bito w dzwony, lud czynił okrzyk zwyczayny, regimenta gwardyi na ulicach stały uszykowane; chorągwie zdobyte przed pałacem powiewały. Słychać, iż krótko u nas bawiąc uda się do Inn rzeki na czele środkowych dywizyi; część prawego skrzydła iuż przeszła między Wasserburg i Rosenheim. Elektor Maxymilian za kilka d. spodziewany w tey stolicy; iuż opuścił Wurtzburg, Anspach przeiechał z Ministrem Montgelas. Elektorowa z familią mieszka w Frankonii; niedawno zamyślała wyiechać do Dusseldorff. Za d. 4 naywięcey maią zprzymierzeńce Inn przechodzić; Murat iutro w Passau stanąć zamierzył.

AUSZPURG 27 Października. Minister zagr. inter. Talleyrand z Paryża do Munich pośpiesza. Przed wyiazdem swoim z Ulm Napoleon rozkazał GG. Bourcier, Sahuc, Laplanche, odprowadzić ieńców Austryackich do Francyi; w 8 kolumnach, które idą ku Renowi przez kray Wurtembergski, znayduie się głów 40 t. Ostatni z G. armii Arcy X. Ferdynanda w Szwabii pozostał Wolfskehl; ten utrzymywał się naydłużey, dawał odpor mężny Francuzom w Biberach, ztąd poszedł ku Tirolskim granicom, zgromadził ieszcze kilka półków rozgromionych; lecz nie mogąc przedrzeć się do prowincyi dziedzicznych, gdyż Soult drogę zastępował w przewyższaiącey sile, Augereau od Voralbergu; wódz Austryacki powraca do Leutkirch, i ieszcze walczy odważnie. W tem mieyscu z iedną dywizyi G. Vandamme kilka t. ludu opasał, i do złożenia broni przymusił; kędy dziś iest sam Wolfskehl niewiadomo.

Dziś i wczora słyszeliśmy gęste z dział strzelanie od granic Tirolu; przyczynę zgadnąć trudno; domyślaią się niektórzy, że Soult i Augereau usiłuią wtargnąć do tey prowincyi.

ULM 26 Października. Gdy GG. Austryaccy na słowo uwolnieni, odieżdżać mieli do oyczyzny, rozmawiał z niemi Napoleon kilka godz. X. Lichtenstein oświadczył naywyższy szacunek; G. Stipschutz nazwał głośno walecznym rycerzem; G. Klenau przypomniał z pochwałą zwycięztwa iego nad Francuzami odniesione w Niemczech i we Włoszech. Odieżdżaiąc do Bawaryi, rozkazał kraie do Austryackiego domu w Rzeszy należące obiąć, i poddać kontrybucyom woiennym. Podobnego losu doświadczą XX. onemu przychylni, np. X. Furstenberg, który 2 kompanie żołnierza swoiego dał do armii Arcy X. Ferdynanda. W Szwabii wyższey zgromadza się 55 t. Francuzów, którzy do Voralbergu wniść maią. Miasto nasze sławném w dzieiach zostało; lecz ten zaszczyt kupiliśmy drogo; wyrachować niepodobno, co nam kosztowało, iakoteż wszystkim dzierżawom Bawarskim w Szwabii, utrzymywanie woysk licznych. Stan kraiu całego opłakany; żywności niedostatek powszechny; głodu blizkiego lękaiąc się obywatele w znaczney liczbie wynoszą się za granice; gdyby nawet Elektor skarby swoie wyczerpał, nie rychło powrócіemy do stanu kwitnącego, w którym byliśmy niedawno. Do klęsk woiennych przyłączyło się wezbranie rzek Dunaiu, Iller &c. które wielkie szkody w kilku okolicach sprawiło.

Napoleon miesiąc ter. kazał policzyć woysku całemu za kampanią odprawioną; na co wzgląd mieć powinien Minister woienny w naznaczeniu pensyi, uwolnieniu od służby po upłynionych latach prawem przepisanych. G. Fririon został rządcą kraiów Austryackich w Szwabii; on będzie wybierał kontrybucye. Syn i następca Elektora Wurtembergskiego powrócił niedawno do Stuttgardu z długiey podróży. W kraiu Hesse Casselskim dla uspokoienia ludu rozgłoszono, iż przygotowania, które rząd czyni, maią za cel utrzymanie oboiętności. Woyska Wurtembergskie, według brzmienia traktatu z Napoleonem podpisanego, z granic Szwabskich występować nie maią.

STRALSUND 2 listopada. Dziś Król Szwedzki z Ystadt szczęśliwie przybył do brzegów wyspy Rugen; iutro spodziewany iest w mieście naszém. Woysk Pruskich coraz więcey wkracza do kraiu Hannowerskiego; dywizya w Lentz stoiąca przeprawiła się na lewy brzeg Elby. Rossyiskie i Szwedzkie postępuią do teyże rzeki, odbieraiąc morzem znaczne posiłki. X. Brunświcki ieszcze do Hildesheim nie powrócił z Berlina. Hannowerscy Officyerowie w kraiu swóim zaczynaią ukazywać się w mundurach. Z Hannoweru wiele wozów ładownych chlebem i inną żywnością poszło do Hameln. Bernadotte wyciągaiąc do Frankonii wziął u mieszkańców Elektoratu koni 1400 pod wozy i działa; wysłano deputacyą do niego, ażeby wszystkie wrócić lub kazał zapłacić.

STUTTGARD 26 Października. Austryacy w Ulm zabrani ciągną teraz dywizyami przez kray Wurtembergski do granic Francuzkich. Prawdziwa liczba żołnierzy, którzy broń złożyli przed Napoleonem w pomienionóm mieście, iest 23800 żołnierzy, prócz Officyerów maiących zupełną wolność powracać do oyczyzny. Między temi GG. było 16: Mack, Erbach, Frenel, Giulay, Gotteshеim, Kerpen, Klenau, Laudon, Lichtenstein, Richter, Riese, Schwartzenberg, Sticker, Stipschutz, Ulm, Weidenfels. W Ulm zwycięzca zostawił na załodze 3 t. żołnierza pod G. Labassée; tamże został do nieiakiego czasu Ney, ażeby rozrządził ludem nowo przybyłym ze Francyi. Cała zaś armia ruszyła wielo dywizyami: z tych część znacznieysza ciągnie do Bawaryi, reszta do granic Voralbergu i Tirolu; tych prowincyi podbicie ma być zamiarem Napoleona. Augereau iutro iest spodziewamy do Friburga.

BATAWSKA. RP.

Kray Wurtembergski wolnym został od klęsk woiennych, a chociaż nie obeszło się bez ucisku w czasie ciągnienia liczney armii, wodzowie Francuzcy pilnie postrzegali, ażeby nie krzywdzono poddanych Elektora z ich oyczyzną zprzymierzonego. Napoleon dziwnie był ukontentowany z przyięcia siebie u dworu iego, i szczególnieysze względy okazywał Elektorowey, córce Jerzego 3. Lecz w Szwabii Bawarskiey nędza iest wielka; więcey 100 wsi iest takich, gdzie bydła, żywności, sprzętów niema żadnych, nawet mieszkańce domów odbiegli; wiele tych, które z drzewa były budowane, inni na opał rozbieraią. Ponieważ zatrudnienia i woienne wydatki nie dozwalaią Elektowi zatrudniać się polepszeniem losu poddaństwa zniszczonego, urzędnicy odezwę uczynili do obywatelów tych powiatów, które nietknięte zostały, ażeby ziomkom na ratunek przybyli.

HAGA 2 listopada. Odebrane wiadomości o wkroczeniu woysk zprzymierzonych do Hannoweru, o gromadzeniu się innych w Westfalii, o blizkiey wyprawie Anglików, zastanowiły uwagę naszą. Oddalaią się ieden po drugim zagraniczni posłowie z tey stolicy. Niewiadome są zamysły przeciwników; roztropność każe Batawom gotowemi być do obrony kraiu oyczystego. Lecz ponieważ sił własnych nie maią, Schimmelpeninck szuka pomocy u potężnego sąsiada. Słychać, iż wkrótce Brune ma przysłać z pod Boulogne liczne woysko do nas, inne Lefevre z Moguncyi, inne Kellerman z Strasburga. G. Michaud zwiedziwszy wszystkie brzegi, opatrzywszy bezpieczeństwo flott naszych, tu powrócił.

Od dawnego czasu mówiono, że gwardye narodowe urządzone i uzbroione bydź maią w całym narodzie Batawskim, na wzór Francuzów. Widziemy wszyscy tego potrzebę konieczną, przy nadchodzącém niebezpieczeństwie. Lecz Pensyonarz, ieżeli iakie rozkazy przygotował, żadnych nie wydał.

DONIESIENIE

Roku 1805 z dnia 31 Mca 8bra na d. 1 9bra w nocy zginoł WJP. Jerzego Zienkowicza Woyskiego Orszań: poddany Chłopiec imieniem Krysiuk Piekarczuk maiący lat 15, włosy blond na głowie ostrzyżone, gładkiey twarzy, nosa małego, czoło w marszczkach, suchariawy, oczy niebiesko szare, spoyrzenie przykre, ręce suche niezgrabne, surdut na nim koloru fioletowego kosmatego sukna ordynaryinego, kamizelka sukienna biała, płaszcz stary światło zielony poplamiony, czapka ciemno zielona z siwym barankiem wąskim w tyle wstążką zawiązywana, rodem z Pu Wołkowyskiego ze Wsi Dyłowszczyzny o pół trzeci mili od Wołkowyska należącey do Attinencyi Strubnicy do JW. Biszpinga Marszałka przy zprzedaniu przez WJP. Zienkowicza Woyskiego z pod Prawa excypowany, ma w tey wsi matkę i kilku braci, uciekaiąc z Wilna z Kamienicy tegoż W. Zienkowicza z pod Nru 265 z Cyrkułu 2 na Ulicy Końskiey stoiącey dobrawszy klucz do składu srybra zabrał z sobą tabakierę szczerozłotą z emalią wartuiącą czerwonych złotych 130 trzy puhary srebrne wyzłacane dwa duże a trzeci mnieyszy sześć łyżek srebrnych. Przeto uprasza się każdego ktoby takowego zbiega postrzegł czy ieszcze w Mieście Wilnie tułaiącego się czyli też w którym Powiecie aby onego pod zwykłą strażą do Policyi w Mieście Wilnie

Wilnie exystuiącey dostawił, za co że słuszną wdzięczność odbierze Aktor oświadcza.

Przed Aktami Grodzkiemi Powiatu Wileń: Stawaiąc obecnie Starozakonny Zelik Meierowicz Lewit Pobor. Kahału Wileńskiego ninieysze oświadczenie do Protokułu podał w treści takiey „ Oświadczenie Imieniem Star: Nohima Mowszy Morduchowicza Obywatela Kieydańskiego „ czyni się w następnym sposobie. oto iż „ oświadczaiący się w Roku teraźnieyszym „ Tysiąc ośmset Piątym iadąc z Kieydan „ do Wilna Wexel na Rubli sztuk dziewięcset w Roku Tysiączuym Ośmset „ nym Czwartym Octobra trzydziestego „ dnia przez się podpisany na Ukaziciela wy„ dany pod samym Wilnem przypadkiem „ zgubił, zaczym aby za znalezieniem przez „ kogokolwiek takowego Wexlu, oświad„ czaiący się nieszkodował i do odpowiedzi „ niewinney pociąganym niebył takowy „ przypadek Gazetą maiąc publikować tym „ czasem w Aktach nayuroczyztsze czy„ ni oświadczenie.

Podaie się do wiadomości publiczney że się nayduie w Wilnie M tr ięzyka Włoskiego umieiący po Polsku i po Francuzku, ktoby więc sobie życzył nauczyć się po Włosku może się zgłosić do Florentyniego mieszkaiącego w Domu JW. Janowiczowey na Zamkowey Ulicy.

W Kamienicy JW. Wołłowiczowey Star. Ug. pod Ostrą bramą iest skład znaczny win Węgierskich w naylepszym gatunku; chcący kupić, udać się maią do Właściciela tamże przy sklepie mieszkaiącego.

Numer 7. Dziennika Wileńskiego iuż wyszedł.